

بخش ادبیات فارسی و زبانهای خارجی

گروه زبانشناسی و زبانهای خارجی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته زبان شناسی همگانی

عنوان پایان نامه

روابط معنایی در واژگان گویش لاری

نگارنده:

مریم طالعی

استاد راهنمای:

دکتر بلقیس روشن

استاد مشاور:

دکتر محمدرضا احمدخانی

تقدیر و تشکر

حمد و سپاس بی کران پروردگاری را که به من توفیق عطا فرمود تا ضمن تحصیل و کسب علم به پژوهش در خصوص ساختار زبانی زادگاه خود پرداخته و گام کوچکی در راستای حفظ و گسترش واژگان این گونه‌ی زبانی، که معرف بخشی از فرهنگ و رسوم ایران زمین است بردارم.

در اینجا لازم است از همه‌ی کسانی که در نگارش این پایان نامه مرا یاری کرده اند صمیمانه تشکر کنم.

از استاد گرانقدر سرکار خانم دکتر روشن که راهنمایی‌های ارزشمند ایشان راهگشای بسیاری از ندانسته‌ها بوده، بی‌نهایت سپاسگزارم.

همچنین از استاد ارجمند جناب آقای دکتر احمدخانی که از آغاز تا پایان زحمت مشاوره این پژوهش را به عهده داشته اند صمیمانه سپاسگزاری می‌کنم.

همچنین از پدر و مادر مهربانم که با فدایکاری‌های خود همواره مرا در راه تحصیل و مطالعه یاری نموده اند، تشکر می‌کنم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل اول: مقدمه و کلیات پژوهش	
۲	۱-۱- مقدمه
۳	۲-۱- جغرافیای لار
۴	۳-۱- تاریخ لار
۸	۴-۱- گویش لاری
۱۱	۵-۱- هدف و ضرورت انجام تحقیق
۱۳	۶-۱- مفاهیم بنیادی
۱۳	۶-۱-۱- معنی شناسی ساخت گرا
۱۳	۶-۲- معنی شناسی واژگانی
۱۳	۶-۳- روابط معنایی
۱۴	۷-۱- پرسش های پژوهش
۱۴	۸-۱- فرضیه های پژوهش
۱۴	۹-۱- روش انجام تحقیق
فصل دوم: مروری بر مطالعات پیشین	
۱۷	۱-۲- مقدمه
۱۷	۲-۱- مطالعات پیشین در زمینه گویش لاری
۱۷	۲-۲-۱- پژوهشگران ایرانی

۲۱	- پژوهشگران غیرایرانی	۲-۲-۲
۲۳	- مطالعات پیشین در زمینه معناشناسی در زبان فارسی معيار و انگلیسی	۲-۳
۲۴	- پژوهشگران ایرانی	۱-۳-۲
۲۵	- پژوهشگران غیرایرانی	۲-۳-۲

فصل سوم: مبانی نظری

۲۹	- مقدمه	۱-۳
۲۹	- تعریف معناشناسی	۲-۳
۳۱	- دانش درون زبانی و دانش برون زبانی	۱-۲-۳
۳۱	- دلالت برون زبانی و دلالت درون زبانی	۲-۲-۳
۳۲	- انواع دلالت مصداقی	۳-۲-۳
۳۵	- اندیشه و زبان	۳-۳
۳۶	- نشانه شناسی	۴-۳
۳۸	- معنی شناسی واژگانی	۳-۵
۳۸	- واژه به منزله واحد معنایی در معنی شناسی	۳-۶
۳۹	- مصدق و مفهوم	۱-۶-۳
۳۹	- معنای صریح و معنای ضمنی	۲-۶-۳
۴۰	- روابط معنایی در سطح واژه	۷-۳
۴۰	- شمول معنایی	۱-۷-۳
۴۲	- شمول معنایی توزیعی	۱-۱-۷-۳

۴۲	..... ۱-۱-۷-۳ - شمول معنایی صوری
۴۲	..... ۲-۱-۱-۷-۳ - شمول معنایی همنام
۴۳	..... ۳-۱-۱-۷-۳ - شمول معنایی باردار
۴۴	..... ۲-۱-۱-۷-۳ - شمول معنایی جزئی
۴۴	..... ۳-۱-۱-۷-۳ - ابرشمول معنایی
۴۴	..... ۱-۳-۱-۷-۳ - ابر شامل
۴۴	..... ۲-۳-۱-۷-۳ - ابرزیرشمول
۴۵	..... ۴-۱-۱-۷-۳ - شمول معنایی مترادف
۴۵	..... ۱-۴-۱-۱-۷-۳ - شمول معنایی شناختی
۴۵	..... ۲-۴-۱-۱-۷-۳ - شمول معنایی نسبی
۴۵	..... ۵-۱-۱-۷-۳ - شمول معنایی همساز
۴۶	..... ۶-۱-۱-۷-۳ - شمول معنایی متقابل
۴۶	..... ۲-۲-۱-۷-۳ - هم معنایی
۴۸	..... ۱-۲-۱-۷-۳ - هم معنایی براساس میزان همپوشی
۴۸	..... ۱-۲-۱-۱-۱-۷-۳ - هم معنایی نزدیک
۴۸	..... ۲-۱-۲-۱-۱-۷-۳ - هم معنایی نسبی
۴۸	..... ۳-۱-۲-۱-۱-۷-۳ - هم معنایی مطلق
۴۹	..... ۲-۲-۱-۱-۱-۷-۳ - انواع هم معنایی
۴۹	..... ۱-۲-۱-۱-۱-۷-۳ - هم معنایی شناختی
۴۹	..... ۲-۲-۱-۱-۱-۷-۳ - هم معنایی نسبی

۴۹	..... هم معنایی بافتی-۳-۲-۲-۷-۳
۵۰	..... هم معنایی گونه ای-۴-۲-۲-۷-۳
۵۰	..... هم معنایی سبکی-۵-۲-۲-۷-۳
۵۰	..... هم معنایی غیرعاطفی-۶-۲-۲-۷-۳
۵۰	..... هم معنایی تحلیلی-۷-۲-۲-۷-۳
۵۰	..... هم معنایی ضمنی-۸-۲-۲-۷-۳
۵۱	..... چندمعنایی-۳-۷-۳
۵۲	..... علل پیدایش چندمعنایی-۱-۳-۷-۳
۵۳	..... هم آوا- هم نویسی-۴-۷-۳
۵۴	..... تقابل معنایی-۵-۷-۳
۵۴	..... تقابل مکمل-۱-۵-۷-۳
۵۴	..... تقابل مکمل معکوس-۱-۱-۵-۷-۳
۵۵	..... تقابل مکمل متقابل-۱-۵-۷-۳
۵۵	..... تقابل مکمل رضایتبخش-۱-۵-۷-۳
۵۵	..... تقابل مدرج-۲-۵-۷-۳
۵۵	..... تقابل جهتی-۳-۵-۷-۳
۵۶	..... تقابل واژگانی-۴-۵-۷-۳
۵۶	..... تقابل ضمنی-۵-۵-۷-۳
۵۶	..... تقابل رابطه ای-۶-۵-۷-۳
۵۷	..... تباین معنایی-۶-۷-۳

۵۷	..... تباین متقاطر	-۳-۷-۶-۱-
۵۷	..... تباین خطی	-۳-۷-۶-۲-
۵۷	..... تباین ردیفی	-۳-۷-۶-۲-۱-
۵۸	..... تباین مدور	-۳-۷-۶-۲-۲-
۵۸	..... جزءواژگی	-۳-۷-۷-۷-۱-
۵۹	..... مشخصه های جزءواژگی	-۳-۷-۷-۱-۱-
۵۹	..... عوامل ایجاد انواع جزءواژگی	-۳-۷-۷-۲-۲-
۵۹	..... اختیار یا الزام رابطه	-۳-۷-۷-۲-۱-
۶۰	..... عدم تطابق رابطه	-۳-۷-۷-۲-۲-
۶۰	..... طیف معنایی و طیف موضعی	-۳-۷-۷-۲-۳-
۶۰	..... انواع جزءواژگی	-۳-۷-۷-۳-۳-
۶۰	..... جزءواژگی الزامی دوسویه	-۳-۷-۷-۳-۱-
۶۰	..... جزءواژگی الزامی یک سویه	-۳-۷-۷-۲-۲-
۶۱	..... جزءواژگی اختیاری یک سویه	-۳-۷-۷-۳-۳-
۶۱	..... جزءواژگی اختیاری دوسویه	-۳-۷-۷-۴-۴-
۶۱	..... ابرجزءواژگی	-۳-۷-۷-۵-۵-
۶۱	..... زیرجزءواژگی	-۳-۷-۷-۶-۶-
۶۱	..... نیم جزءواژگی	-۳-۷-۷-۷-۷-
۶۱	..... جزءواژگی موضعی	-۳-۷-۷-۸-۸-
۶۲	..... کل جزءواژگی	-۳-۷-۷-۹-۹-

۶۲	..... خودجزءوازگی-۳-۷-۷-۱۰
۶۲	..... شبه جزءوازگی-۳-۷-۷-۴
۶۲	..... رابطه ماده و ترکیب-۳-۷-۷-۱-۴
۶۲	..... رابطه‌ی بین جنس و شیع-۳-۷-۷-۲-۴
۶۳	..... رابطه ماده و ذره-۳-۷-۷-۴-۳
۶۳	..... عضووازگی-۳-۷-۸-۸
۶۳	..... رابطه‌ی عضو و گروه-۳-۷-۸-۱-۱
۶۴	..... رابطه‌ی عضو و طبقه-۳-۷-۸-۲-۲
۶۴	..... رابطه‌ی عضو و مجموعه-۳-۷-۸-۳-۳
۶۴	..... واحدوازگی-۳-۷-۹-۹
۶۵	..... باهم آیی-۳-۷-۱۰-۱۰
۶۶	..... باهم آیی همنشینی-۳-۷-۱۰-۱-۱
۶۶	..... باهم آیی متداعی-۳-۷-۱۰-۲-۲
۶۷	..... نشانداری و بی نشانی-۳-۷-۱۱-۱۱
۶۷	..... نشانداری صوری-۳-۷-۱۱-۱۱-۱
۶۸	..... نشانداری توزیعی-۳-۷-۱۱-۱۱-۲-۲
۶۸	..... نشانداری توزیعی متقابل-۳-۷-۱۱-۱۱-۲-۱-۱
۶۸	..... نشانداری توزیعی کل به جزء-۳-۷-۱۱-۱۱-۲-۲-۲
۶۸	..... نشانداری توزیعی متقارن-۳-۷-۱۱-۱۱-۲-۳-۲
۶۹	..... نشانداری معنایی-۳-۷-۱۱-۱۱-۳-۳

۶۹ ..... ۳-۷-۱۱-۴- نشانداری التزامی

۷۰ ..... ۳-۷-۱۱-۵- نشانداری موقعیتی یا ضمنی

۷۰ ..... ۳-۱۴- جمع بندی و نتیجه گیری

فصل چهارم: تجزیه تحلیل داده ها

۷۲ ..... ۴- مقدمه

۷۲ ..... ۴-۲- دسته بندی موضوعی واژگان

۷۳ ..... ۴-۲-۱- دسته بندی واژگان

۷۳ ..... ۴-۲-۱-۱- روابط اجتماعی

۷۴ ..... ۴-۲-۱-۲- انواع صفات و قیود براساس معنا و کاربرد

۷۴ ..... ۴-۲-۱-۱-۲- صفات و قیود منسوب به زمان

۷۵ ..... ۴-۲-۱-۲-۱-۲- صفات و قیود منسوب به اندازه، شکل و حالت

۷۵ ..... ۴-۲-۱-۲-۱-۳- صفات و قیود منسوب به جانداران و انس

۷۶ ..... ۴-۲-۱-۳-۱-۲- اشیاء

۷۷ ..... ۴-۱-۲-۴- افعال

۷۷ ..... ۴-۱-۲-۵- طبیعت

۷۷ ..... ۴-۱-۲-۶- حیوانات، حشرات و انواع جانوران

۷۸ ..... ۴-۱-۲-۷- اعضای بدن

۷۹ ..... ۴-۱-۲-۸- خوراکی

۷۹ ..... ۴-۱-۲-۹- اماکن

۸۰	روابط خانوادگی	-۱-۲-۴
۸۰	کشاورزی	-۱-۲-۴
۸۱	مشاغل	-۱-۲-۴
۸۱	ضمائر	-۱-۲-۴
۸۱	واژگان پرسامد و کم بسامد	-۲-۲-۴
۸۴	روابط معنایی	-۳-۴
۸۴	شمول معنایی	-۱-۳-۴
۸۷	شمول معنایی توزیعی	-۱-۱-۳-۴
۸۷	شمول معنایی صوری	-۱-۱-۳-۴
۸۹	شمول معنایی هم نام	-۲-۱-۳-۴
۹۱	شمول معنایی جزئی	-۳-۱-۳-۴
۹۳	ابرشمول معنایی	-۲-۳-۴
۹۴	ابرشامل	-۱-۲-۳-۴
۹۴	ابرزیرشمول	-۲-۲-۳-۴
۹۵	شمول معنایی متراوف	-۳-۳-۴
۹۵	شمول معنایی شناختی	-۱-۳-۳-۴
۹۶	شمول معنایی نسبی	-۲-۳-۳-۴
۹۷	شمول معنایی متقابل	-۴-۳-۴
۹۹	هم معنایی درگوییش لاری	-۴-۴
۱۰۱	انواع هم معنایی در گوییش لاری	-۱-۴-۴

۱۰۱	۴-۴-۱-۱-۱- هم معنایی شناختی
۱۰۲	۴-۴-۱-۲- هم معنایی نسبی
۱۰۳	۴-۴-۱-۳- هم معنایی غیر عاطفی
۱۰۴	۴-۴-۱-۴- هم معنایی تحلیلی
۱۰۵	۴-۴- چند معنایی در گویش لاری
۱۰۹	۴-۶- هم آوا- هم نویسی در گویش لاری
۱۰۹	۴-۶-۱- هم آوازی
۱۱۰	۴-۶-۲- هم نویسی
۱۱۱	۴-۷- تقابل معنایی در گویش لاری
۱۱۲	۴-۷-۱- تقابل مکمل
۱۱۲	۴-۷-۱-۱- تقابل مکمل معکوس
۱۱۲	۴-۷-۱-۲- تقابل مکمل متقابل
۱۱۲	۴-۷-۲- تقابل جهتی
۱۱۳	۴-۷-۳- تقابل واژگانی
۱۱۳	۴-۷-۴- تقابل رابطه ای (دو سوییه)
۱۱۴	۴-۸- تباین معنایی در گویش لاری
۱۱۴	۴-۸-۱- تباین متقاطر
۱۱۵	۴-۸-۲- تباین خطی
۱۱۵	۴-۸-۲-۱- تباین مدور
۱۱۶	۴-۹- جزء واژگی در گویش لاری

۱۲۲	۴-۹-۱- ا نوع جزءوازگی
۱۲۲	۴-۹-۱-۱- جزءوازگی الزامی دوسویه
۱۲۲	۴-۹-۱-۲- جزءوازگی اختیاری دوسویه
۱۲۲	۴-۹-۱-۳- جزءوازگی اختیاری یک سویه
۱۲۳	۴-۹-۱-۴- ابرجزءوازگی
۱۲۳	۴-۹-۱-۵- نیم جزءوازگی
۱۲۳	۴-۹-۱-۶- جزوایگی موضعی
۱۲۳	۴-۹-۱-۷- خودجزءوازگی
۱۲۵	۴-۱۰- ا عضووازگی درگویش لاری
۱۲۵	۴-۱۰-۱- رابطه‌ی عضو و گروه
۱۲۸	۴-۱۰-۱-۱- رابطه‌ی عضو و طبقه
۱۲۸	۴-۱۰-۱-۲- رابطه‌ی عضو و مجموعه
۱۲۹	۴-۱۱- واحدوازگی درگویش لاری
۱۳۲	۴-۴- جمع بندی مطالب

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات

۱۳۴	۵-۱- مقدمه
۱۳۴	۵-۲- بررسی فرضیه‌های پژوهش
۱۳۵	۵-۳- پیشنهاداتی برای پژوهش‌های بعدی

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
۱-۳-شمول معنایی	۴۱
۲-۳-شمول معنایی همنام	۴۳
۳-۳-شمول معنایی باردار	۴۳
۴-۳-ابرشامل	۴۴
۵-۳-شمول معنایی همساز	۴۶
۶-۳-چندمعنایی	۵۱
۷-۳-جزءوازگی	۵۸
۸-۳-خودجزءوازگی(دست)	۶۲
۹-۴-شمول معنایی در گویش لاری	۸۵
۱۰-۴-شمول معنایی صوری در گویش لاری	۸۸
۱۱-۴-شمول معنایی همنام در گویش لاری	۹۰
۱۲-۴-شمول معنایی ناهمنام در گویش لاری	۹۱
۱۳-۴-شمول معنایی متقابل در گویش لاری	۹۸
۱۴-۴-انواع شمول معنایی در گویش لاری	۹۹
۱۵-۴-انواع هم معنایی در گویش لاری	۱۰۵
۱۶-۴-چندمعنایی در گویش لاری	۱۰۹
۱۷-۴-قابل معنایی در گویش لاری	۱۱۴
۱۸-۴-تباین معنایی در گویش لاری	۱۱۶

۱۱۷.....	جزءوازگی در گویش لاری	۱۱-۴
۱۱۸.....	جزءوازگی در گویش لاری(مرخ)	۱۲-۴
۱۱۹.....	جزءوازگی در گویش لاری(دست)	۱۳-۴
۱۲۰.....	جزءوازگی در گویش لاری(پا)	۱۴-۴
۱۲۱.....	جزءوازگی در گویش لاری(فسیل)	۱۵-۴
۱۲۴.....	خودجزءوازگی در گویش لاری	۱۶-۴
۱۲۵.....	انواع جزءوازگی در گویش لاری	۱۷-۴
۱۲۹.....	عضووازگی در گویش لاری	۱۸-۴
۱۳۲.....	روابط معنایی در گویش لاری	۱۹-۴
۱۳۶.....	روابط معنایی در گویش لاری(الگوی آماری)	۲۰-۴

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۸۷	۱- انواع پارچه
۸۹	۲- باد
۸۹	۳- بج
۹۰	۴- کلیک
۹۲	۵- گوسفند
۹۳	۶- گیاهان
۹۴	۷- زیورآلات
۹۵	۸- انگش بنه
۹۵	۹- جنگ جنگو
۹۶	۱۰- فلفلکو
۹۶	۱۱- فوفل
۹۷	۱۲- نوعی حیوان
۹۷	۱۳- اعضای بدن
۹۷	۱۴- اتاق
۹۹	۱۵- شمول معنایی در واژگان گویش لاری
۱۰۰	۱۶- ازوزو: سیدشو

۱۰۰	۱۷-۴	پوا:بنا:کا
۱۰۰	۱۸-۴	لجنک:کلنج
۱۰۱	۱۹-۴	تالوں:کورک
۱۰۱	۲۰-۴	گردکو:گروک
۱۰۱	۲۱-۴	خاکسو:گورسو
۱۰۱	۲۲-۴	گت:گپ
۱۰۲	۲۳-۴	بیه:بوآ
۱۰۲	۲۴-۴	بیه خالو:خالو
۱۰۲	۲۵-۴	پگ:پنگ
۱۰۳	۲۶-۴	اروبسہ:از مرک واکرده
۱۰۳	۲۷-۴	ختہ:واچرتده
۱۰۴	۲۸-۴	بدبختنو
۱۰۴	۲۹-۴	ختہ
۱۰۵	۳۰-۴	مامو
۱۰۶	۳۱-۴	هم معنایی در گویش لاری
۱۰۷	۳۲-۴	خش
۱۰۷	۳۳-۴	سیا
۱۰۸	۳۴-۴	کاربرد ویژہ واژگان
۱۰۸	۳۵-۴	هنر آفرینی
۱۰۹	۳۶-۴	چندمعنایی در گویش لاری

۱۱۰.....	۳۷-۴- هم آوا-هم نویسی در گویش لاری
۱۱۰.....	۳۸-۴- هم آوایی در گویش لاری
۱۱۱.....	۳۹-۴- هم آوایی در گویش لاری
۱۱۱.....	۴۰-۴- هم نویسی در گویش لاری
۱۱۲.....	۴۱-۴- هم نویسی در گویش لاری
۱۱۳.....	۴۲-۴- تقابل واژگانی در گویش لاری
۱۱۴.....	۴۳-۴- تقابل معنایی در گویش لاری
۱۱۷.....	۴۴-۴- تباین معنایی در گویش لاری
۱۱۸.....	۴۵-۴- ارما
۱۱۹.....	۴۶-۴- مرخ
۱۲۰.....	۴۷-۴- دست
۱۲۱.....	۴۸-۴- پا
۱۲۲.....	۴۹-۴- فسیل
۱۲۶.....	۵۰-۴- جزءواژگی در گویش لاری
۱۲۷.....	۵۱-۴- اعضای خانواده
۱۲۸.....	۵۲-۴- اعضای بدن
۱۲۹.....	۵۳-۴- اصطلاحات مربوط به پیشه ها و مشاغل در گویش لاری
۱۳۰.....	۵۴-۴- عضو واژگی در گویش لاری
۱۳۰.....	۵۵-۴- واحدواژگی در گویش لاری
۱۳۱.....	۵۶-۴- روابط معنایی در واژگان گویش لاری

همخوان های گویش لاری

ردیف	جایگاه و شیوهٔ تولید	نشانه آوایی	معادل تقریبی در فارسی معیار
۱	دولبی، انسدادی، بی واک	p	پ
۲	دو لبی، انسدادی، واک دار	b	ب
۳	دو لبی، انسدادی، بی واک	t	ت ط
۴	دندانی، انسدادی، واک دار	d	د
۵	نرمکامی، انسدادی، بی واک	k	ک
۶	نرمکامی، انسدادی، واکدار	g	گ
۷	دولبی، خیشومی، واکدار	m	م
۸	لثوی، خیشومی، واکدار	n	ن
۹	کامی، لثوی، انسدادی-سایشی، بی واک	č	چ
۱۰	لب و دندانی، سایشی، بی واک	f	ف
۱۱	لب و دندانی، سایشی، واکدار	v	و
۱۲	لثوی، سایشی، بی واک	s	س ث ص
۱۳	لثوی، سایشی، واکدار	z	ز ض ظ ذ
۱۴	لثوی-کامی، سایشی، بی واک	š	ش
۱۵	نرمکامی، سایشی، بی واک	x	خ
۱۶	نرمکامی، سایشی، واکدار	γ	غ
۱۷	چاکنایی، سایشی، بی واک	h	ه
۱۸	لثوی، روان، واک دار	l	ل
۱۹	لثوی، لرزشی، واکدار	r	ر
۲۰	کامی، روان	y	ی
۲۱	کامی-لثوی، انسدادی-سایشی، واکدار	j	ج

واکه های گویش لاری

ردیف	جایگاه و شیوهٔ تولید	نشانه آوای
۱	پیشین، گستردگ، بسته	i
۲	پیشین، گستردگ، نیمه باز	e
۳	پیشین، گستردگ، باز	a
۴	پسین، گرد، بسته	u
۵	پسین، گرد، نیمه باز	o
۶	پسین، گرد، باز	â
۷	پسین، گرد، بسته	ü